

Studia Germanistica 6 – Résumé/Summary

Lenka VAŇKOVÁ

Zur Kategorie der Emotionalität. Am Beispiel der Figurenrede im Roman ‚Spieltrieb‘ von Juli Zeh

Résumé

K pojmu emocionalita. Na příkladu přímé řeči z románu Juli Zeh ‚Hráčský instinkt‘

Článek vymezuje pojem emocionalita, kterou chápe jako veškerý emoční potenciál daného textu, a poukazuje na nedostatečnou reflexi tohoto pojmu zejména v německé odborné literatuře. Jednotlivé aspekty emotionality, tedy vyjádření emocí, popis emocí a evokování emocí, jsou demonstrovány na příkladech přímé řeči v románu Juli Zeh ‚Hráčský instinkt‘.

Summary

On the concept of emotionality. The example of direct speech from Juli Zeh’s novel ‚Spieltrieb‘

The paper defines the concept of emotionality, which is understood here as the total emotional potential of a given text, and notes that this concept has been somewhat neglected especially in German linguistic research. The individual aspects of emotionality – the expression of emotions, the description of emotions and the evocation of emotions – are demonstrated using examples of direct speech from Juli Zeh’s novel ‚Spieltrieb‘.

Reinhard FIEHLER

Sprachliche Formen der Benennung und Beschreibung von Erleben und Emotionen im Gespräch

Résumé

Jazykové formy pojmenování a popisu prožitků a emocí v rozhovoru

Článek popisuje lingvistické prostředky označující a popisující prožívání a emoce v němčině. V první části jsou představeny konceptualizace prožívání a emocí, druhá část popisuje detailně lingvistické prostředky. Poslední část se zabývá některými problémy spojenými s vytvořením lexikonu emočních slov.

Summary

Linguistic forms of labelling and describing experiences and emotions in conversation

The article describes linguistic means of labelling and describing experiences and emotions in German. The first section presents underlying conceptualizations of experience and emotion. The second section describes the linguistic means in detail. The last section deals with some problems involved in creating a lexicon of emotive words.

Norbert Richard WOLF

Gibt es eine Grammatik der Emotionen?

Résumé

Existuje gramatika emocí?

Emoce jsou verbalizované city. Předtím, než jsou vyjádřeny, hodnotí mluvčí určitou skutečnost, příp. objekt. Evaluace v něm může vzbudit různé emoce. Emoce a hodnocení je tedy třeba od sebe přísně oddělit. K hodnocení slouží v němčině především modální slova, která mohou vyjádřit epistemický, doxický, distancující se nebo hodnotící postoj mluvčího. Jazyk disponuje různými jazykovými prostředky k vyjádření emočních postojů. Z komunikačních forem výpovědi je třeba jmenovat nejprve expresivní (výrazové) věty, přičemž exprese/výraz představuje funkci jazykového znaku ve smyslu Bühlerova organon-modelu přirozeného jazyka. Dále sem patří příznakové formy vět jako osamostatněné vedlejší věty a neslovesné vazby.

Summary

Does a grammar of emotions exist?

Emotions are verbalized feelings. Prior to being expressed, the speaker evaluates a certain fact or subject. This evaluation can evoke various emotions in the speaker. A clear distinction must be drawn between emotions and evaluations. In German, evaluations are usually expressed via modal words, which may express the epistemic, doxic, distanced or evaluating attitude of the speaker. Language offers various means of expressing emotional attitudes. The most important type of communicative utterance in this regard is the expressive sentence; expression is a function of the linguistic sign in the sense of Bühler's Organon model of natural language. Other types include marked sentence types such as subordinate clauses and non-verbal constructions.

Pavla ZAJÍCOVÁ

Text im Unterricht Deutsch als Fremdsprache schafft Emotionen. Aber wie?

Résumé

Text ve vyučování němčiny jako cizího jazyka vytváří emoce. Ale jak?

Článek je zasazen do kontextu vyučování němčiny jako cizího jazyka. Zabývá se vztahem mezi deskriptivním, resp. narativním textem a textovou prací založenou na naraci žáka na straně jedné a emocemi žáka na straně druhé. Výsledky dosavadních výzkumů tohoto vztahu, jež vycházejí z posledních konceptů narace jako základní existenciální struktury bytí, naznačují, že narativní text a receptivní i produktivní narativní pracovní postupy ve vyučování a učení se jazyku indukují specifický potenciál pozitivních emocí a postojů žáka.

Summary

Texts used in German language teaching create emotions. But how?

The paper deals with teaching and learning German as a foreign language. It concentrates on the relationship between descriptive or narrative texts (and narration-based approaches to learning language) on the one hand, and the pupil's emotions on the other. Research into this relationship, based on the latest concepts of narration as a fundamental existential prelingual structure of being, has suggested that narrative text and receptive/ productive narrative

approaches in teaching and learning language activate the specific potential of positive attitudes and emotions in pupils.

Hana BERGEROVÁ

Phraseologie in deutsch-tschechischen und tschechisch-deutschen (lerner-)lexikographischen Texten auf dem Prüfstand. Eine Fallstudie anhand von Phraseologismen zum Ausdruck der Emotion ÄRGER

Résumé

Frazeologie v německo-českých a česko-německých lexikografických textech

Príspevek se věnuje problematice adekvátního uchopení a popisu frazémů v dvoujazyčných slovnících na základě kritické analýzy jednoho elektronického německo-českého a česko-německého slovníku. Různé lexikografické aspekty (objasnění používané terminologie v lexikografických metatextech, makro- a mikrostruktura, určení základního tvaru, problémy ekvivalence, typografické ztvárnění, význam lexikografických příkladů) jsou osvětlovány na vybraných frazémech ze sémantického pole ZLOST.

Summary

Idioms in German-Czech and Czech-German lexicographic texts

The present paper deals with issues concerning the adequate presentation of idioms in bilingual dictionaries based on a critical analysis of one particular German-Czech and Czech-German dictionary. Various aspects of lexicography (the clarification of terminology used in lexicographic metatexts, macro- and microstructure, identification of base forms, problems of equivalence, typographic representation, the significance of lexicographic examples) are discussed on the basis of samples of idioms from the semantic field of ANGER.

Eva CIEŠLAROVÁ

Der Ausdruck von Emotionen in der deutschen und tschechischen Phraseologie am Beispiel von Scham

Résumé

Výraz emocí v německé a české frazeologii na příkladu studu

Článek se zabývá vyjádřením emoce „stud“ v českých a německých frazeologismech. Z nejrozsáhlejších českých a německých frazeologických slovníků byly nejprve vy-excerpovány frazeologismy týkající se studu, které byly následně dohledány v korpusech jednotlivých jazyků a poté analyzovány z hlediska jejich konceptu. Výzkum shromážděných textů poukázal i na některé situace, ve kterých se emoce studu u jedince objevuje, např. je-li přistižen nahý. Analýza ukázala, že stud je v obou jazycích spojován s konceptem červené barvy a konceptem neviditelnosti. Realizace posledně zmiňovaného konceptu spočívá v tom, že se chce osoba ukrýt např. pod zem, popřípadě nechce být jinak viděna ani se sama dívat na ostatní. Několik německých frazeologismů navíc poukazuje na koncept smrti, který nebyl v české frazeologii vázající se ke studu doložen.

Summary

The expression of emotions in German and Czech idioms – the example of shame

The article explores the expression of the emotion shame in Czech and German idioms. A corpus of relevant idioms was excerpted from the most extensive Czech and German phraseological dictionaries; the idioms were then extracted from corpora of the individual languages and subjected to conceptual analysis. Research of the texts also revealed several situations in which the emotion shame is felt by individuals, e.g. if somebody is caught naked. The analysis showed that in both languages shame is connected with the concept of the colour red and the concept of invisibility. The latter concept is realized in idioms stating that the person wishes to be hidden and unseen, e.g. under the ground, or that the person does not even wish to look at others. Some German idioms also refer to the concept of death, which was not found in the Czech corpus studied here.

Kateřina ŠICHOVÁ

Überlegungen zu Emotionen und Phrasemen. Am Beispiel verbaler Phraseme mit somatischen Substantivkomponenten

Résumé

Úvahy k emocím a frazémům. Na příkladu verbálních frazémů se somatickými substantivními komponenty

Při vyjadřování a popisu emocí zaujímají frazémy mezi jazykovými prostředky ojedinělé postavení. Článek nastiňuje důvody k tomuto tvrzení: Prostřednictvím frazémů jsou emoce vyjadřovány jednak díky silné expresivní složce frazeologického významu, jednak i díky samotnému (expresivnímu) užití frazému v textu. Některé frazémy rovněž mohou emoce označovat (popisovat, tematizovat), resp. k nim svým významem odkazovat (*sich die Augen ausweinen können* → smutek, zoufalství). Pro ilustraci výše uvedených úvah byla vybrána formálně i sémanticky omezená skupina frazémů – verbální frazémy obsahující somatické substantivum. Zvláštní roli tzv. somatických frazémů v problematice verbální artikulace a popisu emocí lze vysvětlit jejich frazeologickou aktivitou, vysokou symboličností některých somatických komponentů (*Herz*) a především tím, jak odrážejí úzkou interakci mezi emocemi a tělesnými stavy (*einen Kloß im Hals haben*), resp. jak verbalizují nonverbální projevy mimiky a gestiky (*den Kopf hängen lassen*).

Summary

Phrasemes and emotions: The case of verbal phrasemes involving somatic constituents

As expressions and descriptions of emotions, phrasemes play a prominent role in the language system. The present paper explores reasons for this claim: phrasemes enable the speaker to express emotions both by virtue of the strongly expressive components of phraseological meaning and by the specific use of phrasemes in a text. Certain phrasemes can be used to define emotions and refer to them by means of their denotation (*sich die Augen ausweinen können* → ‘sadness’, ‘despair’). In order to illustrate the above considerations, a formally and semantically restricted group of phrasemes was selected: verbal phrasemes involving a somatic noun. The prominent role of these so-called somatic phrasemes in the verbal articulation of emotions can be accounted for by their phraseological productivity, the high degree of symbolicity of certain somatic constituents (*Herz* ‘heart’), and, above all, by their ability to reflect the close interaction of emotions and bodily states (*einen Kloß im Hals haben*) and by the way in which they verbalize non-verbal, mimic and gestural communicative acts (*den Kopf hängen lassen*).

Jana ZEMANOVÁ

Die körperliche Seite des Menschen als Motivationsgrundlage für einige Lexeme aus dem lexikalischen Feld „Zorn“

Résumé

Tělesná stránka člověka jako motivační východisko některých lexémů ze sémantického pole „hněv“

Hlavním námětem tohoto příspěvku je srovnání české a německé slovní zásoby určitého významového okruhu, a to slovní zásoby označující emoce, konkrétně emoci hněvu. Slovní zásoba tohoto sémantického okruhu je poměrně rozsáhlá, proto byla v tomto příspěvku pozornost zaměřena pouze na jeden motivační typ, s nímž se lze v této oblasti slovní zásoby setkat. Jedná se především o slova a frazémy, u nichž je patrná motivace tělesnou stránkou člověka. Množství shromážděného materiálu dokládá, že tělesná stránka člověka (zvláště fyziologické reakce a příznaky nemocí) představuje důležité motivační východisko, z něhož vycházejí lexémy vztahující se k emoci hněvu jak v češtině, tak v němčině. Při zpracování materiálu označujícího emoce vyvstává někdy problém s přiřazením některých lexikálních jednotek k určité motivační skupině. Toto přiřazení může být někdy subjektivní, a velmi tedy záleží na jazykovém citu toho, kdo materiál zpracovává. Další problém spočívá i v samotném vymezení určitého typu emoce, které nemusí být vždy zcela jednoznačné. Proto byly do příspěvku zařazeny i lexémy, které mají k sémantickému poli hněvu velmi blízko.

Summary

The human body as a motivation of some lexemes from the semantic field of anger

This article deals primarily with a comparison of Czech and German vocabulary in a certain semantic field, namely that of anger. Since the vocabulary of this semantic field is rather extensive, only one of its motivational types is focused on here. It comprises words and idioms clearly motivated by the human body. The extensive material shows that both in German and Czech the human body, especially physiological reactions and symptoms of diseases, represents an important motivational starting-point for lexemes relating to the emotion of anger. When processing material referring to emotions, it is very difficult to place some lexical units in a particular motivational category. Thus categorization may sometimes be subjective and dependent to a large extent on linguistic intuition. Another problem involves pinpointing individual emotions, because they may not always be clear-cut. This is why the article also includes lexemes which are very close to the semantic field of anger.

Janusz STOPYRA

Lexikalische Ausdrucksmittel von Emotionen im Deutschen

Résumé

Lexikální prostředky k vyjádření emocí v němčině

V průběhu komunikace může mluvčí informovat posluchače o svém citovém rozpoložení přímo, může ale také své emoce demonstrovat nepřímou, a to pomocí široké palety prvků, počínaje oblečením a držením těla až po různé jazykové prostředky, které k vyjádření emocí mohou, ale nemusí být primárně předurčeny. Tyto prostředky se dají analyzovat z hlediska morfologického, syntaktického a také z hlediska slovotvorného. Jedná se jak o deriváty, tak o kompozita, která mohou z pragmatického pohledu podmiňovat prakticky nepřehledné

množství významových odstínů a konotativních zabarvení. Spontánní projev spojený s bezprostředním projevem citů je zvláště příznačný pro dnešní dobu.

Summary

Lexical means of expressing emotions in German

During the course of communication, the speaker may inform the hearer of his/her emotional state directly, or s/he may demonstrate this state indirectly using a wide range of elements – ranging from dress and posture to various linguistic means which may (though need not) be primarily used for the expression of emotions. These means can be analyzed in terms of morphology, syntax and word-formation. They include derivatives and compounds and from a pragmatic viewpoint can offer a vast range of shades of meaning and connotation. Spontaneous utterances in combination with the immediate expression of emotions are particularly typical of modern communication.

Karsten RINAS

Partikeln als semantische Mumien: Zur Bedeutung von *wohl*, *vielleicht* und *snad* in Ausrufesätzen

Résumé

Částice jako sémantické mumie: k významu částic *wohl*, *vielleicht* a *snad* ve větách zvolacích

Tento článek se zabývá sémantikou německých částic *wohl* a *vielleicht* a české částice *snad* ve zvolacích větách. Uvádí se argumenty pro analýzu, podle které si v těchto typech vět – na rozdíl od jiných – zachovaly tyto částice svoje původní „zesilující“ významy, a proto by tento kontext měl být považován za autonomní. Dále článek podává vysvětlení pro toto sémantické/pragmatické chování.

Summary

Particles as semantic mummies: on the meanings of the particles *wohl*, *vielleicht* and *snad* in exclamatory sentences

This article discusses the semantics of the German particles *wohl* and *vielleicht* and of the Czech particle *snad* in exclamatory sentences. It is argued that in this sentence type – unlike in others – these particles have kept their original ‚intensifying‘ meanings and that therefore this context should be taken as autonomous. Furthermore, the article outlines an explanation for this semantic/pragmatic behaviour.

Georg SCHUPPENER

Onomatopoeika im Deutschen und Tschechischen als emotionales Ausdrucksmittel

Résumé

Onomatopoeia v němčině a v češtině jako prostředky k vyjádření emocí

V lingvistickém výzkumu byla malá pozornost věnována onomatopoeickým výrazům často užívaným zvláště v komiksech a v dětské literatuře jako nástroj k vyjádření emocí. Článek, jehož cílem je vyplnit mezeru ve výzkumu, nejprve podává přehled o vztazích mezi onomatopoei a emocemi. Autor zdůrazňuje, že konkrétní realizace onomatopoeických slov je v každém jazyce jiná a závisí na jazykových konvencích. Následně jsou srovnána německá a česká onomatopoeická slovesa s emočními konotacemi. Srovnání ukazuje širokou škálu

rozdílů, které se týkají nejen formálních aspektů, ale také významu těchto sloves. Závěrem vyplývá, že emoce jsou vázány na jazykový kontext, a proto nemohou být přesně přeloženy.

Summary

Onomatopoeics in German and Czech as means of expressing emotions

Very few linguistic investigations have focused on onomatopoeics and their emotional function. However, onomatopoeia is used frequently in comics and children's books as an instrument to express emotions. The article aims to fill this research gap. Firstly it presents an overview of the relations between onomatopoeics and emotions. The author emphasizes that the concrete realization of onomatopoeical words varies in each language. It therefore seems to be clear that the realizations depend on linguistic conventions. The paper then compares onomatopoeic verbs in German and Czech with their emotional connotation. The comparison shows a wide scale of differences not only regarding formal aspects, but also concerning the meanings of the verbs. As a result it can be concluded that emotions are bound to linguistic contexts and cannot normally be translated exactly.

Eva Maria HRDINOVÁ

Freuen wird sich meine Seele im Herrn oder der liturgische Text und Emotionen

Résumé

Radovat se bude má duše v Pánu aneb liturgický text a emoce

Následující příspěvek se zabývá emocí radosti v liturgickém textu na příkladu přeloženého liturgického textu (Svatá liturgie Jana Zlatoústého) z církevní slovanštiny do němčiny. Teoretickými východisky pak byly práce domácích i zahraničních lingvistů.

Summary

My soul will rejoice in the Lord: Liturgical text and emotion

The paper deals with the phenomenon of emotion (the emotion of joy) in a religious text (The Holy Liturgy of John Chrysostomos). The text was analyzed with regard to the translation of the relevant lexical material into the German language. The theoretical basis for the analysis included works by both Czech and foreign linguists.

Horst EHRHARDT

Die Konnotation ‚emotional‘ im Sprachsystem und im Text

Résumé

Konotace ‚emocionální‘ v jazykovém systému a v textu

Příspěvek pojednává o pojmu konotace ‚emocionální‘. Tato konotace je na jedné straně součástí slovního významu a koresponduje s denotativními komponenty významu. Jako příklad jsou uvedena verba dicendi označující řečový akt „vychloubání“. Na druhé straně vystupuje ‚emocionální‘ jako součást významu textu. Na příkladech z románu Almy M. Karlin jsou představeny dva způsoby, kterými je možno vysvětlit konotaci textu: jako aktualizaci a předání konotací daných jazykovým systémem a jako povědomí o užití slov bez emocionální konotace v systému jazyka, které se vytváří teprve v textu.

Summary

Connotation from an emotional perspective in the language system and in text

The article deals with the phenomenon of ‚connotation from an emotional perspective‘. On the one hand, this connotation forms part of word meanings and corresponds with denotative elements of meaning. This is shown through ‚verba dicendi‘ expressing the speech act ‚boasting‘. On the other hand, the word ‚emotional‘ appears as part of textual meaning. Novels by Alma M. Karlin are used as examples to show two different ways of explaining text connotations. Firstly there is the actualization and transfer of connotations inherent in the language system. Secondly there is knowledge of the use of words without emotional connotation in the language system; connotations are created as the particular text unfolds.

Johannes SCHWITALLA

Demonstrationen von Gefühlsexpressionen. Exemplarische Untersuchungen an authentischen Gesprächen

Résumé

Demonstrace vyjádření citu. Exemplární výzkum na základě autentických rozhovorů

V článku jsou analyzovány tři příklady slovně vyjádřených citů. A) Příklad společného rozhořčení přispívající ke stabilizaci identity skupiny se stoupajícím a zase klesajícím průběhem; B) Vyprávění, ve kterém se bývalé rozčilení vypravěčky odráží v mručení (*mh, mh*); C) Líčení hrozné přírodní události. Cílem je popsat společné působení gramatických, lexikálních a zvláště prozodických znaků promluvy.

Summary

Demonstration of the expression of emotion. Exemplary research based on authentic conversational material

The article analyzes three examples of verbally expressed emotions. A) An example of shared indignation contributing to the stabilization of group identity and featuring rise-fall intonation, B) A narrative in which the speaker's earlier annoyance is reflected in muttering (*mh, mh*); C) A description of a terrible natural event. The aim is to describe the interplay of grammatical, lexical and especially prosodic features of utterances.

Hana PELOUŠKOVÁ

Der dativus ethicus im Tschechischen und im Deutschen

Résumé

Dativus ethicus v češtině a v němčině

Příspěvek z oblasti kontrastivní lingvistiky se zabývá jednotlivými typy českých etických dativů, popisuje jejich funkce, sémantické a syntaktické vlastnosti a protějšky v němčině. Výzkum se opírá o autentická jazyková data vytěžená z elektronických korpusů.

Summary

The ethical dative in Czech and German

This article deals with different types of Czech ethical dative, describing their functions, semantic and syntactic properties and their German counterparts. The research is based on authentic language data extracted from electronic corpora.

Iva KRATOCHVÍLOVÁ

Wer spricht über wen...? Zur Textlinguistik von Emotionen

Résumé

Kdo mluví o kom ...? K textové lingvistice emocí

Výrazy emocionality v textu lze chápat jako (hyper)propozice, jako individuální stanovisko k propozici, ale také jako jakési na zkušenosti založené očekávané verbalizované scénáře – tzv. skripty. Otázkou je, jakým způsobem se tyto prvky zapojují v rovině textu. Analýzou textu zjišťujeme, že pro vyjádření emocionality není zavedena žádná gramatická nebo stylistická norma. Emocionalitu rozpoznáme i v řadě zdánlivě neemocionálních textových pasáží. Narativní text vede ve svých fiktivních situacích a kontextech k rekonstrukci očekávaného emočního schématu – skriptu – a tím k jeho aktualizaci, s níž je autor i recipient konfrontován. Emocionalita v literárním textu tím získává specifickou kognitivní dimenzi.

Summary

Who is speaking about whom ... ? On the text linguistics of emotions

Expressions of emotionality in text can be understood as (hyper)propositions, as individual attitudes to a proposition, or as verbalized experience-based scenarios, i.e. scripts. The question is how these elements participate in a text. An analysis of a narrative text shows that there is no grammatical or stylistic norm for expressions of emotionality. Emotionality can be identified in a number of apparently non-emotional text structures. Narrative text, with its fictional situations and contexts, leads to a reconstruction of the expected emotional script, i.e. to its actualization both by the producer and the receiver. Emotionality in literary texts thus gains a specific cognitive dimension.

Veronika KOTŮLKOVÁ

Sprachliche Mittel zum Ausdruck von Emotionen in Lyrik. Eine textlinguistische Analyse

Résumé

Jazykové prostředky k vyjádření emocí v lyrice. Textově lingvistická analýza

Jednou z hlavních úloh poezie je zprostředkování emocí. Článek poukazuje na jazykové prostředky, kterými jsou vyjádřeny emoce v básních Güntera Grasse a Bertolda Brechta. Textově lingvistická analýza je zaměřena především na slovo tvorné konstrukce a jejich podíl na konstituci textu a kódování emocí.

Summary

Linguistic means of expressing emotions in poetry: a text linguistic analysis

One of the main functions of poetry is to convey emotions. This paper investigates the linguistic means used to express emotions in poems by Günter Grass and Bertold Brecht. The study focuses on word-formation mechanisms and their contribution to the creation of text cohesion and the encoding of emotions.

Jiřina MALÁ

Emotionalität in Filmrezensionen. Dargestellt an der Emotion LIEBE in den Filmen über Liebe

Résumé

Emocionalita ve filmových recenzích. Na příkladě emoce „láska“ ve filmech o lásce

Příspěvek se zabývá jednou ze základních a komplexních emocí – láskou, tak, jak ji reflektují filmoví recenzenti ve svých textech. Pozornost je soustředěna na recenze tří filmů, z nichž každý představuje lásku v jiné podobě: jako lásku romantickou, smyslovou a lásku ve spojení s další emocií – strachem – v erotickém thrilleru. Na příkladech jazykových prostředků, kterými je láska pojmenována a vyjadřována, se autorka snaží postihnout různé stupně i rozporuplnost této emoce.

Summary

Emotionality in film reviews. The emotion of „love” in films about love

This paper focuses on one of the basic emotions – love – in the reviews of three different films: a romance, a love drama and an erotic thriller. The author identifies typical means of expression concerning romantic love, sensual love and love in combination with another basic emotion: fear.

Michaela KAŇOVSKÁ, Zdenka KŘÍŽKOVÁ

Emotionen in den Schlagzeilen Nordkorea melden „erfolgreichen Atomtest“ – KLDR vyděsila svět jaderným testem

Résumé

Emoce v novinových titulcích – KLDR vyděsila svět jaderným testem

Příspěvek zkoumá, v jakém rozsahu je kontaktní funkce titulků jedněch německých, jedněch rakouských a dvou českých internetových novin realizována pomocí lexikálních prostředků popisujících nebo vyjadřujících emoce.

Summary

Emotions in newspaper headlines – North Korea frightens the world with nuclear tests

The aim of the paper is to determine to what extent various lexical means describing or expressing emotions are used to support the contact function of headlines in one German, one Austrian and two Czech online newspapers.

Gabriela RYKALOVÁ

Emotionen in Comics

Résumé

Emoce v komiksech

Komiksy tvoří jedinečný textový druh. Děj je vyprávěn pomocí na sebe navazujících obrazových sekvencí, postavy promlouvají přímou řečí. Jedná se však o psanou podobu jazyka, která je odkázána především na verbální komunikační prostředky. Příspěvek se zabývá otázkou, jaké prostředky volí autor komiksu k vyjádření emocí. Podrobněji jsou

popisovány prostředky verbální, pozornost je však věnována také grafickému znázornění postav, užití barev a symbolů.

Summary

Emotions in comics

Comics constitute a unique text type. The story is narrated through a series of consecutive picture sequences, and the characters communicate via direct speech. Nevertheless, comics use the written form of language, which relies primarily on verbal communicative means. The paper examines what means are employed by the author of the comic for the purpose of expressing emotions. A more detailed description is devoted to the verbal means; attention is also paid to the graphic depiction of characters and the use of colours and symbols.

Sandra REIMANN

Sprache und Emotion im Netz. Beispiele aus dem Selbsthilfeforum hungriq-online.de

Résumé

Jazyk a emoce na internetu – příklady z internetového fóra hungriq-online.de

Předložená studie se zaměřuje na verbalizaci emocí v textech psaných v rámci internetového fóra hungriq-online.de. V první části jsou představeny teoretické informace z oblasti jazykové komunikace emocí. Další část se zabývá ukázkou textu s tematikou partnerských vztahů, které často souvisí s poruchami příjmu potravy. Na základě tohoto textu je vypracován široký rejstřík termínů pro emoce. Je zajímavé, které emoce a jak se objevují, a závěry, ke kterým lze dospět. Poté jsou analyzovány všechny příspěvky dalšího uživatele fóra hungriq-online.de, které se týkají tématu partnerských vztahů. Diachronní perspektiva nám umožňuje vysledovat vývoj a uskutečněné změny v užití emočního jazyka.

Summary

Language and emotion on the internet – Examples from the self-help forum hungriq-online.de

This study focuses on the verbalization of emotions in texts written on the self-help forum hungriq-online.de. The first part outlines the theory of the linguistic communication of emotions. The second part examines an exemplary text on the topic 'partnership/relationship' – which is a problematic issue for those suffering eating disorders. On the basis of this text, the author elaborates a wide range of terms for emotions. It is interesting which emotions occur, in what way, and what conclusions can be drawn from this. Finally, the paper analyzes all contributions concerning the topic 'partnership/relationship' from one specific user on hungriq-online.de. The diachronic perspective allows us to trace developments and changes in the use of emotional language.

Tereza PAVLÍČKOVÁ

Identitätskonstruktionen und Emotionalität in deutschen und tschechischen Periodika aus Znojma um 1900

Résumé

Konstrukce identity a emocionalita v německém a českém tisku ze Znojma kolem roku 1900

Příspěvek zkoumá roli emocí v konstrukcích identity, jak je nacházíme okolo roku 1900 v německém a českém tisku ze Znojma, města s německy i s česky mluvícím obyvatelstvem. Po analýze konstrukcí identity v básni vyjadřující protest proti Badenihovo jazykovým nařízením z

roku 1897 je pozornost věnována konstrukcím identity také v dalších textech. Konstrukce identity v německých a českých periodikách v mnohém korespondovaly a byly jednou z důležitých strategií nacionalistické propagandy. Jako její základní sémantickou jednotku – propagém – je v německých i českých novinách možno identifikovat existenciální ohrožení vlastního národa. K internalizaci konstrukcí identity a k úspěšné cirkulaci propagandy významnou měrou přispělo právě zapojení emocionality do těchto konstrukcí.

Summary

Identity constructions and emotionality in the German-language and Czech-language press in Znojmo (Znaim) around 1900

The paper explores the role of emotions in identity constructions in the German- and Czech-language press from the Moravian town of Znojmo (Znaim) around 1900. Moravia was at that time part of the multi-national Austro-Hungarian Dual Monarchy and Znojmo had both a German-speaking and a Czech-speaking population. Beginning with the analysis of identity constructions in a poem published in 1897 in a German newspaper in protest against the Badeni Language Ordinances, the paper examines some other identity constructions that were employed for nationalistic purposes as an essential propaganda strategy. There are numerous parallels between the identity constructions in the German and Czech press; the central propaganda message – that of the existential threat to one's nation – was being circulated by both German and Czech periodicals. Emotions involved in the identity constructions contributed greatly to the success of the propaganda.

Filip CHARVÁT

Leidenschaftliche Liebe? Überlegungen zur Darstellung von Liebe im ausgehenden 18. Jahrhundert bei Sophie von La Roche und Johann Wolfgang von Goethe

Résumé

Vášnivá láska? Zamyšlení nad zobrazením lásky na konci 18. století v díle Sophie von La Roche a Johanna Wolfganga von Goethe

Ve své studii se autor soustředí na měnící se kulturu emocí a formy lásky v německé literatuře koncem 18. století. Do popředí zájmu se postupně dostává otázka po historičnosti smyslné lásky, přičemž autor zastává tezi, že smyslná láska není v první řadě přirozený, ale spíše kulturní jev. Hlavní část studie obsahuje tři interpretace: Na příkladu románu ‚Geschichte des Fräuleins von Sternheim‘ autorky Sophie von La Roche nejprve prezentuje, že v období sentimentalizmu se pochopení lásky zakládalo na sebelásce (amour propre). Ve druhé interpretaci se autor studie soustředí na román Johanna Wolfganga Goetha ‚Die Leiden des jungen Werther‘ a dospívá k závěru, že hlavní funkcí lásky v tomto textu je umožnit nekorumpovanou autentickou komunikaci v jinak konvencemi odcizeném světě. Poslední interpretace se zabývá Goetheho spisy ‚Briefe aus der Schweiz‘ a ‚Römische Elegien‘. Zde je láska zvláštní formou hermeneutiky života, která je zároveň předpokladem pro veškerou tvorbu a veškeré mistrovství v oblasti umění.

Summary

Passionate love? On the depiction of love in the late 18th century in the works of Sophie von La Roche and Johann Wolfgang von Goethe

This study explores the changing culture of emotions and forms of love in German literature of the late 18th century. The paper attempts to demonstrate that love as a passion is not primarily a natural phenomenon, but a cultural one. The main part of the study presents three

interpretations. Firstly, using Sophie von La Roche's novel ‚Geschichte des Fräuleins von Sternheim‘, the author shows that in the age of sentimentalism the notion of love was based on loving oneself (amour propre). The second interpretation focuses on Goethe's ‚Die Leiden des jungen Werther‘ and concludes that the main function of love in this text is to make uncorrupted authentic communication possible in a world otherwise alienated by conventions. The final interpretation turns to Goethe's ‚Briefe aus der Schweiz‘ and ‚Römische Elegien‘, outlining love as a special form of hermeneutics of life and a fundamental condition for the process of creation.

Jan KUBICA

Sprache und Emotionen in den literarischen Texten von Ota Filip

Résumé

Jazyk a emoce v literárních textech Oty Filipa

Príspevek se zabývá jazykem a emocemi v literárních textech Oty Filipa, které mají nejen funkci komunikativní a estetickou, nýbrž také symbolicky vyjadřují autorovu dvojí identitu. Autor jako literát vnímá své identity především jazykově a během života v exilu zažívá období, kdy se vzdaluje českému jazyku a natolik si osvojuje jazyk německý, že se cítí plně integrován do německého kulturního prostředí. Později ovšem nastává krize a cítí se odcizen oběma jazykům. Přibližně v posledních deseti letech píše autor české i německé verze svých románů sám. Uvádí však, že vzhledem k rozdílnosti výrazového potenciálu obou jazyků nevytváří věrné překlady, ale texty převypravuje.

Summary

Language and emotion in literary texts by Ota Filip

The paper discusses language and emotions in literary texts by Ota Filip. His work not only performs communicative and aesthetic functions, but also expresses the author's dual identity in symbolic terms. The author perceives his identities primarily in terms of language. During his life in exile, he experienced a period when he felt distant and detached from the Czech language, and acquired the German language to such an extent that he felt fully integrated into the German cultural environment. However, he later experienced a crisis and began to feel alienated from both languages. Over the course of the last ten years, he has been writing his novels in parallel Czech and German versions. He states that due to the different expressive potential of the two languages, he does not create exact translations, but rather re-narrates the texts.

Thomas SCHNEIDER

Sprache der Entfernung. Überlegungen zu Paul Celans ‚Todesfuge‘

Résumé

Jazyk odloučení. Zamyšlení nad básní Paula Celana ‚Todesfuge‘

Článek se zabývá ambivalencí mluvy moci/smrti a umění/života v básni Paula Celana ‚Todesfuge‘ (1945). Autor nejprve poukazuje na vnitřní spojení mezi strukturami psychosociálních imaginací a ztvárnění represivní identity – dokonce uvnitř (německé) občanské společnosti – jako na podmínku přeměny v totalitní skutečnost smrti. Celanova báseň odmítá jak reprezentativní ztvárnění, tak i umělecké zkrášlení situace v koncentračních táboech a implikuje tím fundamentální kritiku tradičních estetických konceptů, především Aristotelova konceptu Mimesis a romantického konceptu inverze, tj. kritiku, která umožňuje inovativní psychoanalytické uchopení textu vzhledem k jeho tématu. S odvoláním na

Celanovy vlastní názory v některých jeho blasfemických básních naznačuje článek v neposlední řadě historickou linií struktury křesťanských fantasmat k umělecké a sociální imaginaci romantiky a moderny.

Summary

The language of distance: On Paul Celan's ‚Todesfuge‘

This essay traces the ambivalences in the discourses of power/death and art/life in Paul Celan's poem ‚Todesfuge‘ (1945). The interpretation first demonstrates an inner connection between structures of psycho-social imagination and concepts of repressive identity – even in (German) civil society – as one of the conditions of the turn to a totalitarian reality of death. Celan's poem strictly rejects a representational approach to its subject, as well as an artistic transformation of the situation in the death camps, and implies a fundamental criticism of traditional aesthetic concepts, especially of the Aristotelian concept of mimesis and the Romantic concept of inversion – a criticism which allows the text to take an innovative (psycho)analytical approach to its subject. Finally, drawing upon Celan's own critical insights in some of his blasphemic poems, the essay articulates a historic line from the structure of the Christian phantasm of sacrifice to the Romantic-Modern artistic and social imagination.

Irena ŠEBESTOVÁ

Die emotionalen Entbehrungen einer trostlosen Kindheit. Am Beispiel des Romans ‚Ein Kind‘ von Thomas Bernhard

Résumé

Emocionální strádání bezútěšného dětství na příkladu románu ‚Ein Kind‘ od Thomase Bernharda

Smutek jako jedna ze základních emocí podstatně ovlivňuje život jedince. Emoce působí na budoucí jednání člověka ve společnosti a mají vliv na vnímání okolního světa a jeho utváření. Někdo, kdo je smutný, hodnotí své okolí spíše kriticky a toto negativní nazírání světa se pak odráží v jeho postojích. Jedním z autorů, který reflektuje ve svém díle smutné zážitky z dětství, je rakouský spisovatel Thomas Bernhard. Ve svém románu ‚Ein Kind‘ líčí emocionální izolaci a traumatické zážitky nechtěného dítěte.

Summary

The emotional hardship of a desolate childhood: the example of Thomas Bernhard's novel ‚Ein Kind‘

Sadness is one of the fundamental human emotions and has a major influence on the lives of individuals. Emotions affect the individual's social behaviour and influence the way in which individuals view the world. People who are sad tend towards more critical evaluations, and this negative view of the world is then reflected in their attitudes. The work of the Austrian author Thomas Bernhard reflects the emotional hardships of his childhood. In his novel ‚Ein Kind‘, Bernhard depicts the emotional isolation and traumatic experiences of an unwanted child.
